

PROVEDBENA ODLUKA KOMISIJE (EU) 2019/300**od 19. veljače 2019.****o uspostavi općeg plana upravljanja krizom u području sigurnosti hrane i hrane za životinje****(Tekst značajan za EGP)**

EUROPSKA KOMISIJA,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije,

uzimajući u obzir Uredbu (EZ) br. 178/2002 Europskog parlamenta i Vijeća od 28. siječnja 2002. o utvrđivanju općih načela i uvjeta zakona o hrani, osnivanju Europske agencije za sigurnost hrane te utvrđivanju postupaka u područjima sigurnosti hrane ⁽¹⁾, a posebno njezin članak 55.,

budući da:

- (1) Člankom 55. Uredbe (EZ) br. 178/2002 predviđa se da Komisija u bliskoj suradnji s Europskom agencijom za sigurnost hrane („EFSA“) i državama članicama sastavlja opći plan upravljanja krizom u području sigurnosti hrane i hrane za životinje („opći plan“). U skladu s time Odlukom Komisije 2004/478/EZ ⁽²⁾ utvrđen je opći plan.
- (2) S obzirom na niz incidenata povezanih s hranom i hranom za životinje od donošenja Odluke Komisije 2004/478/EZ stečeno je dodatno iskustvo u koordinaciji upravljanja incidentima na razini Unije.
- (3) Iskustvo stečeno tijekom godina, kako je analizirano u evaluaciji Uredbe (EZ) br. 178/2002 u okviru programa REFIT (provjera prikladnosti općih propisa o hrani) ⁽³⁾, pokazalo je da je potrebno preispitati upravljanje krizama povezanim s hranom i hranom za životinje na razini Unije i na nacionalnoj razini. Rezultati su pokazali da je, uz upravljanje krizom, potrebno staviti veći naglasak na pripravnost za krize kako bi se učinak kriza povezanih s hranom ili hranom za životinje na javno zdravlje izbjegao ili sveo na najmanju moguću mjeru. Time bi se mogao znatno smanjiti gospodarski učinak (primjerice trgovinska ograničenja) kriza povezanih s hranom ili hranom za životinje, čime bi se pridonijelo ostvarivanju Komisijinih ciljeva u pogledu radnih mjesta, rasta i ulaganja. Osim toga, Komisija bi trebala imati istaknutiju ulogu u komunikaciji i općoj koordinaciji država članica u tom području. Provjera prikladnosti općih propisa o hrani sadržava niz preporuka za povećanje učinkovitosti općeg plana.
- (4) EFSA je odgovorna za davanje mišljenja koja služe kao znanstvena osnova za donošenje mjera Unije te za pružanje znanstvene i tehničke pomoći u postupcima upravljanja krizom u području hrane i hrane za životinje. S obzirom na stečeno iskustvo potrebno je razraditi i ojačati ulogu EFSA-e u općem planu.
- (5) Poštujući nadležnost svake agencije, EFSA bi trebala surađivati s drugim relevantnim znanstvenim agencijama Unije, kao što su Europski centar za sprečavanje i kontrolu bolesti (ECDC), Europska agencija za kemikalije (ECHA), Europska agencija za lijekove (EMA) i skupina stručnjaka koje je imenovao Znanstveni i tehnički odbor iz članka 31. Ugovora o Euratomu ⁽⁴⁾, ako je potrebno mišljenje ili djelovanje u okviru njihovih nadležnosti. Osim toga, općim bi se planom trebala osigurati koordinacija s ECDC-ovim sustavima pripravnosti za krizu i odgovora na krizu koji se odnose na slučajeve u ljudi kako bi se zdravstvena tijela i dionike upozoravalo na moguće krize povezane s hranom ili hranom za životinje koje bi mogle utjecati na zdravlje ljudi.
- (6) Odlukom br. 1082/2013/EU Europskog parlamenta i Vijeća ⁽⁵⁾ utvrđuju se pravila o epidemiološkom nadzoru, praćenju, ranom upozoravanju i suzbijanju ozbiljnih prekograničnih prijetnji zdravlju, uključujući planiranje

⁽¹⁾ SL L 31, 1.2.2002., str. 1.

⁽²⁾ Odluka Komisije 2004/478/EZ od 29. travnja 2004. o donošenju općega plana za upravljanje krizom u području hrane/hrane za životinje (SL L 160, 30.4.2004., str. 98.).

⁽³⁾ Radni dokument službi Komisije „Evaluacija općih propisa o hrani (Uredba (EZ) br. 178/2002) u okviru programa REFIT“, SWD(2018) 37 final, od 15. siječnja 2018.

⁽⁴⁾ <https://ec.europa.eu/energy/en/group-experts>

⁽⁵⁾ Odluka br. 1082/2013/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 22. listopada 2013. o ozbiljnim prekograničnim prijetnjama zdravlju i o stavljanju izvan snage Odluke br. 2119/98/EZ (SL L 293, 5.11.2013., str. 1.).

pripravnosti i odgovora povezano s tim aktivnostima, za prijetnje biološkog, kemijskog, ekološkog i nepoznatog podrijetla te se uspostavlja sustav ranog upozorenja i odgovora (EWRS). S obzirom na moguće veze s pripravnosću za krizu i upravljanjem krizom u području prehrambenog lanca, u općem bi se planu trebali uzeti u obzir i mehanizmi utvrđeni Odlukom br. 1082/2013/EU.

- (7) Opći plan Unije trebao bi se revidirati kako bi uključivao postupke za olakšavanje koordinacije s nacionalnim kriznim planovima za hranu i hranu za životinje koji se trebaju izraditi u skladu s člankom 115. Uredbe (EU) 2017/625 ⁽⁶⁾ Europskog parlamenta i Vijeća o službenim kontrolama.
- (8) Glavni je cilj ove Odluke zaštita javnog zdravlja u Uniji. Stoga bi opći plan trebao biti ograničen na situacije koje uključuju izravan ili neizravan rizik za javno zdravlje u skladu s člankom 55. Uredbe (EZ) br. 178/2002. Rizici za javno zdravlje mogu biti biološke, kemijske i fizičke prirode. Obuhvaćaju alergene i radioaktivne opasnosti. Međutim, pristup, načela i praktični postupci općeg plana mogli bi se smatrati i smjericama za upravljanje drugim incidentima povezanim s hranom, a ne uključuju takav rizik za javno zdravlje.
- (9) Komisija je 2017. provela unutarnju reviziju „pripremljenosti Glavne uprave SANTE za krize povezane sa sigurnosti hrane”, kojom su utvrđeni određeni nedostaci u postojećem općem planu, koje je potrebno ukloniti.
- (10) Na Ministarskoj konferenciji 26. rujna 2017. donesen je niz zaključaka o praćenju incidenta povezanog s fipronilom ⁽⁷⁾. Iako je naglasak na tom konkretnom incidentu i slučaju prijave, brojni su zaključci relevantni za upravljanje krizama povezanim s hranom i hranom za životinje općenito, uključujući stvaranje jedinstvene kontaktne točke u svakoj državi članici za koordinaciju upravljanja takvom krizom u odnosu na svaku nacionalnu upravnu organizaciju.
- (11) Odluka 2004/478/EZ trebala bi se stoga staviti izvan snage i zamijeniti novom odlukom o utvrđivanju ažuriranog općeg plana kako bi se u obzir uzelo iskustvo stečeno od donošenja Odluke Komisije 2004/478/EZ i plan prilagodilo novim kretanjima.
- (12) Ovom bi se Odlukom trebao utvrditi postupan pristup za određivanje vrsta situacija koje se trebaju tretirati kao krize, uključujući s time povezane kriterije. Ne iziskuju sve situacije koje bi mogle biti obuhvaćene područjem primjene članka 55. nužno uspostavu jedinice za krizne situacije u skladu s člankom 56. Uredbe (EZ) br. 178/2002, ali bi i u slučaju takvih situacija bolja koordinacija na razini Unije mogla biti od koristi. Navedeni bi kriteriji trebali uključivati ozbiljnost i opseg incidenta s obzirom na njegov utjecaj na javno zdravlje, percepciju potrošača i političku osjetljivost, posebno ako je izvor incidenta još uvijek nepoznat, podatak o tome je li incident bio namjeren (npr. biološki terorizam ili popratan učinak prijave) i počinjen u cilju stvaranja krize (npr. biološki terorizam) i ponavljanje prethodnih incidenata zbog mogućeg nepoduzimanja dostatnih mjera.
- (13) Potrebna je koordinacija među različitim tijelima na razini Unije i na nacionalnoj razini, sustavima uzbunjivanja i obavješćivanja i laboratorijima radi razmjene informacija i poduzimanja mjera za upravljanje krizom. U tom bi se pogledu povezivanjem sustava ranog upozorenja i odgovora s ostalim sustavima uzbunjivanja i obavješćivanja na razini Unije, primjerice sustavom brzog uzbunjivanja za hranu i hranu za životinje, poboljšao pristup „Jedno zdravlje”, npr. mogle bi se koordinirati aktivnosti tijela nadležnih za sigurnost hrane i tijela nadležnih za javno zdravlje povezane s istim incidentom tako što bi se tijelima nadležnim za sigurnost hrane odobrio pristup informacijama o slučajevima u ljudi koje objavljuju javna tijela.
- (14) Kako bi se učinkovito upravljalo krizama u lancu hrane i hrane za životinje, potrebno je da se već prije pojave incidenta uspostave praktični postupci za pripravnost radi bolje koordinacije na razini Unije.
- (15) Trebali bi se jasno utvrditi praktični postupci za situacije iz članka 55. Uredbe (EZ) br. 178/2002 kako bi se osigurao nesmetan i brz odgovor na takve situacije. Iz istih bi se razloga trebali utvrditi uloga, sastav i praktično djelovanje jedinice za krizne situacije.

⁽⁶⁾ Uredba (EU) 2017/625 Europskog parlamenta i Vijeća od 15. ožujka 2017. o službenim kontrolama i drugim službenim aktivnostima kojima se osigurava primjena propisa o hrani i hrani za životinje, pravila o zdravlju i dobrobiti životinja, zdravlju bilja i sredstvima za zaštitu bilja, o izmjeni uredaba (EZ) br. 999/2001, (EZ) br. 396/2005, (EZ) br. 1069/2009, (EZ) br. 1107/2009, (EU) br. 1151/2012, (EU) br. 652/2014, (EU) 2016/429 i (EU) 2016/2031 Europskog parlamenta i Vijeća, uredaba Vijeća (EZ) br. 1/2005 i (EZ) br. 1099/2009 i direktiva Vijeća 98/58/EZ, 1999/74/EZ, 2007/43/EZ, 2008/119/EZ i 2008/120/EZ te o stavljanju izvan snage uredaba (EZ) br. 854/2004 i (EZ) br. 882/2004 Europskog parlamenta i Vijeća, direktiva Vijeća 89/608/EEZ, 89/662/EEZ, 90/425/EEZ, 91/496/EEZ, 96/23/EZ, 96/93/EZ i 97/78/EZ te Odluke Vijeća 92/438/EEZ (Uredba o službenim kontrolama) (SL L 95, 7.4.2017., str. 1.).

⁽⁷⁾ https://ec.europa.eu/food/sites/food/files/safety/docs/rasff_fipronil-incident_conclusions_201709.pdf

- (16) Obavješćivanje javnosti i trgovinskih partnera u stvarnom vremenu i na temelju dokaza ključno je za doprinos zaštiti javnog zdravlja izbjegavanjem daljnjeg širenja rizika i vraćanju povjerenja u sigurnost hrane ili hrane za životinje na koje incident nije utjecao. Stoga su razvoj načela transparentnosti i komunikacijska strategija ključni aspekti upravljanja krizom.
- (17) O ovom općem planu savjetovalo se s EFSA-om i raspravljalo s državama članicama u okviru Stalnog odbora za bilje, životinje, hranu i hranu za životinje,

DONIJELA JE OVU ODLUKU:

POGLAVLJE I.

Opće odredbe

Članak 1.

Predmet

1. Ovom Odlukom utvrđuje se opći plan upravljanja krizom u području sigurnosti hrane i hrane za životinje u skladu s člankom 55. Uredbe (EZ) br. 178/2002.
2. Planom su obuhvaćene sljedeće dvije vrste situacija:
  - (a) situacije koje zahtijevaju pojačanu koordinaciju na razini Unije; i
  - (b) situacije koje zahtijevaju uspostavu jedinice za krizne situacije, koja će okupiti predstavnike Komisije, relevantnih država članica i agencija Unije.
3. Planom se utvrđuju i praktični postupci potrebni za poboljšanje pripravnosti i za upravljanje incidentima na razini Unije, uključujući komunikacijsku strategiju u skladu s načelom transparentnosti.

Članak 2.

Područje primjene

Opći plan primjenjuje se na situacije koje uključuju izravan ili neizravan rizik za javno zdravlje koji proizlazi iz hrane i hrane za životinje, posebno u pogledu bilo kakve opasnosti u hrani i hrani za životinje koja je biološke, kemijske i fizičke prirode, a za koji nije vjerojatno da će se spriječiti, ukloniti ili smanjiti na prihvatljivu razinu postojećim odredbama niti se njime može na odgovarajući način upravljati isključivo primjenom hitnih mjera u skladu s člankom 53. ili 54. Uredbe (EZ) br. 178/2002.

Članak 3.

Ciljevi

Cilj je ove Odluke smanjiti opseg i utjecaj incidenata povezanih s hranom ili hranom za životinje na javno zdravlje osiguravanjem veće pripravnosti i učinkovitog upravljanja.

Članak 4.

Definicije

Za potrebe ove Odluke primjenjuju se sljedeće definicije:

1. „incident” znači otkrivanje biološke, kemijske ili fizičke opasnosti u hrani, hrani za životinje ili kod ljudi koja bi mogla uzrokovati ili upućuje na mogući rizik za javno zdravlje izlaganjem više od jedne osobe istoj opasnosti ili situacija u kojoj broj slučajeva u ljudi ili broj slučajeva u kojima je otkrivena opasnost premašuje očekivani broj i slučajevi su povezani ili vjerojatno povezani s istim izvorom hrane ili hrane za životinje.

2. „pojava bolesti koja se prenosi hranom” kako je definirana u članku 2. stavku 2. točki (d) Direktive 2003/99/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ⁽⁸⁾.
3. „krizni koordinator” znači osoba i njezin zamjenik iz europskih instituta i iz nadležnih tijela država članica koji djeluje kao jedinstvena kontaktna točka za osiguranje učinkovite razmjene informacija među svim partnerima uključenima u koordinaciju općeg plana i učinkovito donošenje odluka i provedbu mjera u okviru nadležnosti njegove organizacije.

POGLAVLJE II.

Strukture i postupci povezani s pripravnosti

Članak 5.

Krizni koordinatori

Svaka država članica, EFSA i Komisija imenuju jednog kriznog koordinatora i njegova zamjenika za obavljanje zadaća iz Priloga I. Komisija redovito ažurira imena i podatke za kontakt imenovanih „kriznih koordinatora” i njihovih zamjenika. Krizni koordinatori redovito, a najmanje jednom godišnje, održavaju sastanke koje organizira Komisija radi predstavljanja inicijativa na razini Unije, razmjene informacija o nacionalnim kriznim planovima i praćenja i ocjene upravljanja nedavnim krizama u skladu s člankom 22.

Članak 6.

Sustavi uzbunjivanja i obavješćivanja

Komisija povezuje sustav ranog upozorenja i odgovora (EWRS) s ostalim sustavima uzbunjivanja i obavješćivanja na razini Unije, uključujući sustav brzog uzbunjivanja za hranu i hranu za životinje (RASFF). Podaci koji se dostavljaju putem mreža za uzbunjivanje dodatno se usklađuju.

Članak 7.

Laboratoriji

Komisija i države članice osiguravaju održavanje mreže europskih i nacionalnih referentnih laboratorija i drugih službenih laboratorija, u skladu s Uredbom (EU) 2017/625, koji su spremni za pružanje brze i visokokvalitetne analitičke podrške, kako je propisano za najvažnije opasnosti povezane s hranom i hranom za životinje.

Članak 8.

Osposobljavanje, vježbe i najsuvremeniji alati

Komisija nudi napredne module izobrazbe o pripravnosti za krize povezane s hranom, ispitivanju pojava bolesti koje se prenose hranom i drugim oblicima upravljanja incidentima u okviru Komisijina programa „Bolja izobrazba za sigurniju hranu” (BTSF) ⁽⁹⁾, potičući pristup „Jedno zdravlje”.

Komisija redovito s državama članicama organizira simulacijske vježbe o incidentima povezanim s hranom i hranom za životinje, uključujući komunikacijski aspekt i usredotočujući se na pripravnost i upravljanje incidentima. Relevantne agencije Unije sudjeluju u sličnim vježbama koje u svojoj nadležnosti organiziraju agencije, a pridružuju im se i predstavnici Komisije. Pojava stvarnog velikog incidenta može zamijeniti takvu simulacijsku vježbu. Nakon svake takve vježbe Komisija predstavlja konkretne zaključke na sljedećem sastanku kriznih koordinatora iz članka 5.

Komisija prati prikladnost pripravnosti država članica praćenjem i revizijom nacionalnih kriznih planova za hranu i hranu za životinje.

Komisija promiče uporabu najsuvremenijih alata na razini Unije, kao što su alati za praćenje, analize na temelju molekularne tipizacije (uključujući sekvencioniranje cijelih genoma), i stavljanje takvih rezultata na raspolaganje u bazi podataka EFSA-e i ECDC-a o molekularnoj tipizaciji patogenih organizama otkrivenih kod ljudi, životinja, u hrani, hrani za životinje i okružju hrane/hrane za životinje.

⁽⁸⁾ Direktiva 2003/99/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 17. studenoga 2003. o praćenju zoonoza i uzročnika zoonoza, o izmjeni Odluke Vijeća 90/424/EEZ i o stavljanju izvan snage Direktive Vijeća 92/117/EEZ (SL L 325, 12.12.2003., str. 31.).

⁽⁹⁾ https://ec.europa.eu/food/safety/btsf_en

Članak 9.

Kontinuirano prikupljanje, praćenje i analiza informacija

Komisija kontinuirano prikuplja, prati i analizira informacije o izravnim i neizravnim prekograničnim prijetnjama iz izvora navedenih u Prilogu II.

POGLAVLJE III.

Pojačana koordinacija na razini Unije

Članak 10.

Situacije koje zahtijevaju pojačanu koordinaciju na razini Unije

1. U situacijama opisanima u stavku 2. Komisija poboljšava koordinaciju na razini Unije za upravljanje incidentom na temelju informacija iz članka 9. te u bliskoj koordinaciji s relevantnim tijelima Unije za procjenu rizika.
2. Pojačana koordinacija na razini Unije u skladu sa stavkom 1. potrebna je:
  - (a) ako je utvrđen
    - i. izravan ili neizravan rizik za javno zdravlje zbog opasnosti otkrivene u hrani ili hrani za životinje u dvije ili više država članica, pri čemu postoji epidemiološka veza (npr. slučajevi u ljudi i/ili smrtni slučajevi u različitim državama članicama s pouzdanim analitičkim ili epidemiološkim dokazima o takvoj vezi) i/ili veza sljedivosti (npr. distribucija potencijalno kontaminirane hrane ili hrane za životinje u različite države članice);
    - ili,
    - ii. mogući ozbiljan učinak otkrivene opasnosti na djelovanje unutarnjeg tržišta u području hrane ili hrane za životinje;
  - i,
  - (b) u slučaju:
    - i. ozbiljnog učinka na zdravlje povezanog s otkrivenom opasnosti; ili,
    - ii. neslaganja država članica oko mjera; ili,
    - iii. poteškoća u utvrđivanju izvora rizika.
3. Nadležna tijela država članica i europske institucije mogu od Komisije zatražiti poboljšanje koordinacije na temelju kriterija utvrđenih u stavku 2. točkama (a) i (b).

Članak 11.

Praktični postupci za pojačanu koordinaciju na razini Unije

Komisijina koordinacija upravljanja incidentima od strane relevantnih službi sastoji od postupaka utvrđenih u poglavlju V.

POGLAVLJE IV.

Uspostava jedinice za krizne situacije

Članak 12.

Situacije koje zahtijevaju uspostavu jedinice za krizne situacije

1. U situacijama opisanima u stavku 2. Komisija uspostavlja jedinicu za krizne situacije u skladu s člankom 56. Uredbe (EZ) br. 178/2002 („jedinica za krizne situacije”).
  2. Uspostava jedinice za krizne situacije potrebna je u sljedećim slučajevima:
    - (a) u dvije ili više država članica utvrđen je izravan ili neizravan rizik za javno zdravlje, što dovodi do nastanka politički osjetljive situacije, značajnog utjecaja na reputaciju ili na percepciju javnosti.
- i

- (b) ako je utvrđen
- i. ozbiljan rizik za zdravlje ljudi, posebno ako je zabilježen ili se može očekivati velik broj smrtnih slučajeva;
ili,
  - ii. ponavljanje incidenata koji predstavljaju ozbiljan rizik za zdravlje ljudi;
ili,
  - iii. sumnja ili naznaka biološkog ili kemijskog terorizma ili znatno radioaktivno zagađenje.

Članak 13.

Uloga jedinice za krizne situacije

(1) Jedinica za krizne situacije odgovorna je za brz razvoj, koordinaciju i provedbu strategije odgovora na krizne situacije, uključujući njezine komunikacijske aspekte. Nakon što je identificiran izvor kontaminacije, jedinica za krizne situacije uz pomoć EFSA-e i, ako je potrebno, drugih stručnjaka, koordinira istragu sljedivosti (prema unatrag i prema naprijed) te pomno prati povlačenje i opoziv proizvoda ako je zahvaćena hrana/hrana za životinje distribuirana u više država članica.

(2) Svaka uključena država članica odgovorna je za provedbu istraga sljedivosti, povlačenja i opoziva na svojem državnom području.

Članak 14.

Praktični postupci za jedinicu za krizne situacije

1. Radi obavljanja zadaća utvrđenih u članku 57. Uredbe (EZ) br. 178/2002 i detaljnije opisanih u člancima od 8. do 10. ove Odluke, na odgovarajući se način primjenjuju postupci iz poglavlja V. ove Odluke.
2. Članovi jedinice za krizne situacije stalno su dostupni za vrijeme krize.

Članak 15.

Sastav i djelovanje jedinice za krizne situacije

1. Jedinica za krizne situacije sastavljena je od članova mreže kriznih koordinatora (ili njihovih zamjenika) iz Komisije, EFSA-e, barem iz država članica na koje se rizik izravno odnosi i, ako je potrebno, specijaliziranih predstavnika Komisije, EFSA-e, ECDC-a i, prema potrebi, ostalih agencija Unije i država članica na koje se rizik izravno odnosi. Stručnjaci za komunikaciju iz relevantnih tijela na nacionalnoj razini i razini Unije isto su tako dio jedinice za krizne situacije.
2. Jedinica za krizne situacije može se savjetovati s drugim stručnjacima ili cijelom mrežom kriznih koordinatora, ako je to potrebno za upravljanje krizom, te može zatražiti stalnu ili *ad hoc* pomoć određenih stručnjaka.
3. Krizni koordinador Komisije (ili njegov zamjenik) predsjedava jedinicom za krizne situacije. Predsjedavajući osigurava neometan rad jedinice za krizne situacije i raspodjelu zadaća među članovima, vodeći računa o njihovoj stručnosti. Odmah po uspostavi jedinice za krizne situacije predsjedavajući saziva prvi sastanak s članovima mreže kriznih koordinatora.
4. Predsjedavajući osigurava koordinaciju između rada jedinice za krizne situacije i postupka donošenja odluka. Njemu pomažu odgovarajući tehnički stručnjaci predmetnih tehničkih jedinica u Komisiji.
5. Krizni koordinatori iz zahvaćenih država članica osiguravaju odgovarajuće sudjelovanje jedinice za krizne situacije na sastancima, audiokonferencijama i videokonferencijama, u smislu dostupnosti, stručnosti i razine odgovornosti. EFSA, ECDC i predmetni EURL prema potrebi pružaju znanstvenu i tehničku pomoć u okviru svoje nadležnosti.
6. Jedinica za krizne situacije odgovorna je za održavanje bliskoga kontakta sa zainteresiranim dionicima i dijeljenje informacija s njima.
7. Jedinica za krizne situacije odgovorna je za pripremu koordinirane strategije komunikacije s javnošću, a posebno za pripremu, u stvarnom vremenu, poruka koje se temelje na dokazima.

8. Komisija osigurava dostatnu administrativnu potporu za organizaciju sastanaka jedinice za krizne situacije (npr. za vođenje zapisnika i druge administrativne potrebe) i jedinici za krizne situacije stavlja na raspolaganje ljudske i materijalne resurse potrebne za njezino neometano djelovanje (npr. sobe za sastanke, sredstva komunikacije itd.). Jedinica za krizne situacije koristi se svim tehničkim mehanizmima koji su na raspolaganju postojećim mrežama za uzbunjivanje kako bi priopćila ili proširila informacije, posebno kako bi distribuirala zahtjeve za informacijama i te informacije prikupila.

Članak 16.

Rješavanje krize

Postupci utvrđeni u člancima 14. i 15. ostaju na snazi do rješenja krize.

Nakon savjetovanja s jedinicom za krizne situacije, Komisija odlučuje je li kriza u potpunosti riješena ili se može reklasificirati na razinu incidenta za čije je rješavanje potrebna samo bolja koordinacija na razini Unije. Ako se donese takva odluka, o rješenju se obavješćuju svi članovi jedinice za krizne situacije.

Osim informacija dostavljenih putem RASFF-a o zahvaćenim proizvodima i poduzetim mjerama, Komisija može od država članica zatražiti da dostave informacije o novim slučajevima u ljudi kako bi procijenila kretanja i donijela odluku o rješavanju krize.

Članak 17.

Procjena stanja nakon krize

Barem nakon svake situacije za koju je bilo potrebno osnovati jedinicu za krizne situacije Komisija sastavlja izvješće u kojem iznosi procjenu stanja nakon incidenta, uključujući savjetovanje s uključenim stranama i drugim relevantnim dionicima.

U svjetlu procjene stanja održava se sastanak svih kriznih koordinatora kako bi se izvukle potencijalne pouke i, prema potrebi, upozorilo na potrebna poboljšanja operativnih postupaka i alata koji se koriste u upravljanju krizom.

POGLAVLJE V.

Postupci za upravljanje incidentima

Članak 18.

Glavni praktični postupci

Komisijina koordinacija upravljanja incidentom od strane relevantne službe sastoji se, prema potrebi, od sljedećeg:

- (a) analiza podataka dostavljenih putem odgovarajućeg sustava brzog uzbunjivanja (RASFF i/ili EWRS) radi otkrivanja situacija iz članka 10. ili 12.;
- (b) ako se otkriju situacije iz članka 10. ili 12., utvrđivanje nedostataka u podacima i slanje zahtjeva državama članicama ili dionicima za dostavu dodatnih informacija putem odgovarajućeg sustava brzog uzbunjivanja te provođenje praćenja obuhvaćene hrane i hrane za životinje prema unatrag i prema naprijed;
- (c) organizacija videokonferencija ili audiokonferencija s predmetnim državama članicama, agencijama Unije (EFSA i, prema potrebi, ECDC i druga tijela za procjenu), relevantnim europskim referentnim laboratorijima (EURL), stručnjacima, uključujući mrežu kriznih koordinatora iz članka 5., te prema potrebi s predstavnicima tijela za sigurnost hrane i tijela za javno zdravlje;
- (d) koordinacija početne procjene učinaka na javno zdravlje s državama članicama i agencijama Unije;
- (e) koordinacija komunikacijskih linija i aktivnosti između Komisije, država članica i EFSA-e te, prema potrebi, drugih relevantnih agencija Unije, trgovinskih partnera i drugih relevantnih dionika;
- (f) slanje stručnjaka u misije na licu mjesta ako je to potrebno za potporu istragama;
- (g) ovisno o situaciji, upotreba dijela ili cjelokupne mreže kriznih koordinatora za prikupljanje i distribuciju informacija te koordinaciju spomenutih relevantnih mjera.

Članak 19.**Dodatni praktični postupci**

Komisija osim toga zajedno s EFSA-om i, prema potrebi, ECDC-om, razvija niz dodatnih postupaka i alata kako bi pridonijela što bržem rješavanju incidenta i ograničila njegov učinak na javno zdravlje. Konkretno, ti postupci mogu obuhvaćati sljedeće:

- (a) brza karakterizacija i identifikacija izvora pojava bolesti s pomoću održavanja i upotrebe baze podataka o molekularnoj tipizaciji patogenih organizama otkrivenih kod ljudi, životinja, u hrani i hrani za životinje;
- (b) u slučaju biološkog rizika, zajedničke brze procjene pojava bolesti koje provode EFSA i ECDC u skladu s dogovorenim standardnim operativnim postupkom;
- (c) okvir za brzu procjenu kemijskog rizika koju provodi EFSA;
- (d) postupci za praćenje učinaka poduzetih mjera.

POGLAVLJE VI.**Komunikacija****Članak 20.****Transparentnost i komunikacija**

Posebna pravila o povjerljivosti predviđena člankom 52. Uredbe (EZ) br. 178/2002 primjenjuju se na razmjenu informacija u okviru sustava brzog uzbunjivanja za hranu i hranu za životinje. Kad se otkrije rizik, komunikacija je uglavnom usmjerena na proaktivno i reaktivno odgovaranje na pitanja koja postavljaju mediji, javnost ili trgovinski partneri o otkrivenim opasnostima, riziku i poduzetim mjerama.

Članak 21.**Komunikacijska strategija za sve incidente**

- (1) U okviru odgovora, Komisija tijekom incidenta koordinira jasno, ciljano i učinkovito obavješćivanje javnosti o procjeni rizika i upravljanju njime, uključujući i nesigurnost. Informacije za javnost pravovremene su, točne, pouzdane i usklađene između Unije i država članica. Komisija, EFSA, ECDC i države članice koordiniraju svoju komunikaciju na transparentan način kako bi se izbjegle neusklađene poruke i proturječne informacije.
- (2) U okviru te koordinacije Komisija, EFSA, ECDC, u slučajevima koji uključuju njegovu posebnu nadležnost, i države članice međusobno se obavješćuju o planiranim objavama koje su relevantne za njih i povezane su s pojavom bolesti (npr. putem audiokonferencija). Osim toga, kada su prikupljeni pouzdani dokazi o mogućem izvoru pojave bolesti, države članice odmah obavješćuju zahvaćene subjekte u poslovanju s hranom.
- (3) Države članice obavješćuju se preko svojih kriznih koordinatora kako bi se osigurala dosljednost obavješćivanja o riziku. Komisija redovito obavješćuje Stalni odbor za bilje, životinje, hranu i hranu za životinje te Odbor za zdravstvenu sigurnost o upravljanju krizom i o svojoj komunikacijskoj strategiji.
- (4) Ako predmetna opasnost utječe na trgovinu iz trećih zemalja ili u treće zemlje, upotrebljava se Međunarodna mreža tijela za sigurnost hrane (INFOSAN) Svjetske zdravstvene organizacije, ne dovodeći u pitanje potrebu za dodatnom bilateralnom razmjenom informacija s trgovinskim partnerima i nadležnim tijelima u trećim zemljama.
- (5) Komisija i države članice prema potrebi dostavljaju dodatne informacije relevantnim međunarodnim organizacijama, kao što su Svjetska zdravstvena organizacija (WHO), Svjetska organizacija za zdravlje životinja (OIE) i Organizacija Ujedinjenih naroda za hranu i poljoprivredu (FAO).
- (6) Detaljne zadaće povezane s obavješćivanjem o krizi u okviru mreže kriznih koordinatora utvrđene su u Prilogu I.

Članak 22.**Posebna komunikacijska strategija jedinice za krizne situacije**

- (1) Ako situacija zahtijeva uspostavu jedinice za krizne situacije, jedinica za krizne situacije koordinira komunikaciju i odmah izrađuje posebnu komunikacijsku strategiju kako bi javnost bila obaviještena o rizicima i poduzetim mjerama. Komisija priprema standardni predložak za takvu strategiju. Komunikacijskom strategijom utvrđuju se ključne poruke za glavne ciljne skupine i ključna komunikacijska sredstva za njihovu distribuciju.

(2) Komunikacijska strategija ima za cilj, primjenom praktičnih postupaka iz poglavlja V., obavješćivati javnost i gospodarske subjekte, uključujući trgovinske partnere u području hrane, na sljedeće načine:

- (a) dosljedne i usklađene poruke;
- (b) učinkovito obavješćivanje o rizicima;
- (c) isticanje tekućih istraga i mjera predostrožnosti u slučajevima kada je izvor nepoznat;
- (d) pružanje pouzdanih dokaza (rezultati analiza, epidemiološki dokazi itd.) kojima se podupiru zauzeta stajališta i poduzete mjere;
- (e) davanje jamstava o sigurnosti proizvoda koji nisu obuhvaćeni krizom, među ostalim s pomoću jasnih informacija o vrstama zahvaćenih proizvoda i onima koji nisu zahvaćeni;
- (f) slanje poruka o uspješnim mjerama i postignutim rezultatima na temelju pouzdanih dokaza: npr. identificiranju i povlačenju zahvaćenih serija proizvoda zahvaljujući učinkovitoj istrazi.

(3) Države članice na koje se incident izravno odnosi i članovi jedinice za krizne situacije čine sve što je u njihovoj moći da osiguraju usklađenost svojih komunikacijskih aktivnosti s komunikacijskom strategijom jedinice za krizne situacije.

(4) Komunikacijska strategija uključuje uspostavu prikladnih kontakata sa zemljama koje nisu članice Unije kako bi im se pružile jasne, precizne i usklađene informacije o razvoju upravljanja relevantnom krizom.

POGLAVLJE VII.

Završne odredbe

Članak 23.

Višegodišnji plan

Komisija izrađuje petogodišnji plan za provedbu općeg plana koji će, na temelju utvrđenih potreba, ažurirati svakih pet godina.

Članak 24.

Stavljanje izvan snage

Odluka Komisije 2004/478/EZ stavlja se izvan snage.

Članak 25.

Stupanje na snagu

Ova Odluka stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Sastavljeno u Bruxellesu 19. veljače 2019.

Za Komisiju
Predsjednik
Jean-Claude JUNCKER

PRILOG I.

Zadaće kriznog koordinatora u skladu s člankom 5.**Opće zadaće**

Krizni koordinator svake države članice djeluje kao jedinstvena kontaktna točka za osiguranje sljedećeg:

- koordinacija na nacionalnoj razini u slučaju incidenta ili krize koji se prenose hranom ili hranom za životinje,
- učinkovita primjena mreža za uzbunjivanje u slučaju incidenta ili krizne situacije,
- na zahtjev Komisije, predstavljanje nacionalnog kriznog plana na sastancima kriznih koordinatora,
- sudjelovanje u audiokonferencijama koje Komisija organizira u kontekstu pojačane koordinacije ili krizne situacije te popratno djelovanje,
- pružanje povratnih informacija na sastancima nakon završetka krize o mogućim nedostacima i područjima za poboljšanje,
- uspostava čvrstih poveznica među kriznim koordinatorima i izgradnja povjerenja među partnerima razmjenom iskustava,
- sudjelovanje u nacionalnim i europskim simulacijskim vježbama, među ostalim u onima koje organizira EFSA i drugi europski instituti.

Zadaće povezane s obavješćivanjem o krizi

Krizni koordinatori su, u okviru svojih nadležnosti, odgovorni i za koordinaciju obavješćivanja o krizi na nacionalnoj razini i razini Unije, npr. o poduzetim mjerama, preporukama povezanim sa zdravljem itd.

Zadaće povezane s obavješćivanjem uključuju sljedeće:

- osiguravanje primjene načela transparentnosti i komunikacijske strategije iz poglavlja VI. na nacionalnoj razini,
- pomoć pri utvrđivanju sveobuhvatne komunikacijske strategije za upravljanje incidentima ili krizama koji se prenose hranom ili hranom za životinje,
- pružanje stručnog znanja i savjeta o obavješćivanju o krizi donositeljima odluka, npr. o tome kako javnosti predstaviti zdravstvene mjere,
- priprema ključnih poruka/stajališta partnera tijekom incidenta ili krize, koji će se prenijeti putem namjenskih mreža ili audiokonferencija,
- širenje ključnih poruka putem društvenih medija i drugih alata (npr. posebna internetska stranica), uključujući, prema potrebi, mrežu stručnjaka za komunikaciju EFSA-e,
- praćenje reakcija medija i izvora javnog mnijenja (npr. društvenih medija) za vrijeme incidenta ili krize te izvješćivanje mreže o tome,
- koordiniranje komunikacijskih alata temeljenih na potražnji (npr. najčešća pitanja, dežurne telefonske linije itd.),
- osiguravanje usklađenosti s procjenama rizika EFSA-e i ECDC-a, uključujući zajedničke brze procjene pojave bolesti, i povezane komunikacijske aktivnosti,
- savjetovanje, prije objave, o obavijestima povezanim sa znanstvenim informacijama o riziku koje tijekom krizne situacije objavljuju EFSA i ECDC.

PRILOG II.

Izvori za prikupljanje informacija o incidentima iz članka 9.

Komisija kontinuirano prati i prikuplja informacije iz sljedećih izvora:

1. sustav brzog uzbunjivanja za hranu i hranu za životinje (RASFF), kako je naveden u članku 50. Uredbe (EZ) br. 178/2002;
2. prema potrebi, sustav ranog upozorenja i odgovora (EWRS), kako je naveden u članku 8. Odluke br. 1082/2013/EU Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾;
3. EFSA, uključujući njezine znanstvene mreže ⁽²⁾;
4. ECDC, uključujući informacijski sustav za obavješćivanje o epidemijama (EPIS) ⁽³⁾, komunikacijsku platformu koja imenovanim stručnjacima za javno zdravlje i stručnjacima za sigurnost hrane omogućuje da razmjenjuju tehničke informacije kako bi procijenili bi li postojeće i nove prijetnje javnom zdravlju mogle imati učinak u Europi;
5. zajedničko prikupljanje podataka o molekularnoj tipizaciji od strane EFSA-e i ECDC-a;
6. godišnje sažeto izvješće Unije o kretanjima i izvorima zoonoza, uzročnika zoonoza i bolesti koje se prenose hranom, koje izdaju EFSA i ECDC ⁽⁴⁾;
7. Stalni odbor za bilje, životinje, hranu i hranu za životinje (odbor PAFF) ⁽⁵⁾;
8. mreža europskih i nacionalnih referentnih laboratorija ⁽⁶⁾;
9. Odbor za zdravstvenu sigurnost EU-a (HSC) ⁽⁷⁾;
10. sustav za upravljanje informacijama za službene kontrole (IMSOC), planirani računalni sustav kojim će se objediniti i, prema potrebi, unaprijediti svi relevantni postojeći informacijski sustavi kojima upravlja Komisija u skladu s člancima od 131. do 136. Uredbe (EU) 2017/625;
11. Europska zajednica za hitnu razmjenu informacija u slučaju radiološke opasnosti (ECURIE);
12. uz kontakt s EFSA-om, izravni kontakti s drugim agencijama Unije (npr. ECDC, ECHA, EMA), državama članicama i privatnim dionicima;

međunarodne relevantne organizacije, kao što su Svjetska organizacija za zdravlje životinja (OIE), Organizacija Ujedinjenih naroda za hranu i poljoprivredu (FAO) i Svjetska zdravstvena organizacija (WHO), posebno preko Međunarodne mreže tijela za sigurnost hrane (INFOSAN) ⁽⁸⁾ i u kontekstu Međunarodnih zdravstvenih propisa ⁽⁹⁾ (IHR) i Globalne inicijative za zdravstvenu sigurnost ⁽¹⁰⁾.

⁽¹⁾ Odluka br. 1082/2013/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 22. listopada 2013. o ozbiljnim prekograničnim prijetnjama zdravlju i o stavljanju izvan snage Odluke br. 2119/98/EZ. SL L 293, 5.11.2013., str. 1.

⁽²⁾ <http://efsa.europa.eu/en/science/wgs-and-networks>

⁽³⁾ <https://ecdc.europa.eu/en/publications-data/epidemic-intelligence-information-system-epis>

⁽⁴⁾ Najnovije izdanje: <http://www.efsa.europa.eu/en/efsajournal/pub/4634>

⁽⁵⁾ https://ec.europa.eu/food/committees/paff_en

⁽⁶⁾ https://ec.europa.eu/food/safety/official_controls/legislation/ref-labs_en

⁽⁷⁾ https://ec.europa.eu/health/preparedness_response/risk_management/hsc_en

⁽⁸⁾ http://www.who.int/foodsafety/areas_work/infosan/en/

⁽⁹⁾ http://www.who.int/topics/international_health_regulations/en/

⁽¹⁰⁾ <http://www.ghsi.ca/english/index.asp>